

Rozenkruis en Gnosis

De verbinding tussen Rozenkruis en Gnosis

Wat is gnosis?

In het woordenboek wordt gnosis verklaard als *diepere kennis en innerlijk inzicht in mens, wereld en godsdienst*. We kunnen het ook omschrijven als *levende kennis van het hart*, die het mysterie van het menselijk bestaan onthult. Gnosis wekt het hart zoals een bloem zich uit de knop ontvouwt; door de warme lichtstralen die haar beschijnen, kan zij zich openen. Zo zal de diepere kennis die in het hart besloten ligt, zich kunnen openbaren. Een mens kan dit ervaren als een innerlijk herkennen, een zeker weten van iets wat niet te benoemen valt.

In gnostieke geschriften wordt dan ook gezegd dat gnosis een kracht is of een licht, dat niet uit de ons bekende natuur voortkomt maar uit de goddelijke liefde. Dit licht is voortdurend werkzaam in de wereld en maakt zich kenbaar aan hen die daarvoor openstaan.

Gnosis kunnen we pas verstaan als wij haar als een geestelijke kracht gaan ervaren. Een kracht die in mens en kosmos werkzaam is en die een mens kan leiden naar zijn bestemming. Het bereiken van de juiste bestemming is immers het doel van iedere reis, ook van onze levensreis. Echter, om onze bestemming te kunnen herkennen, zullen we eerst onszelf moeten kennen.

Mens ken uzelf stond enkele duizenden jaren geleden al gegrift in het voorportaal van de tempel van Delphi. Het Evangelie van Thomas zegt: *Wie alles weet maar niet zichzelf kent, die mist het Al*. In de Egyptische wijsheidstaal wordt gesproken over de zelfkennis die gelijk is aan godskennis. *O, Asklepios*, roept de legendarische Hermes Trismegistos uit, *de mens is een groot wonder!*

De mens is een groot wonder!

Kennis over of bewondering voor het zeer gecompliceerde en uiterst gevarieerde menselijke leven is niet waar het hier om gaat, een leven dat in wezen nog een groot raadsel voor ons is. Daarom wijzen deze woorden naar iets anders, iets waardoor een mens boven zichzelf uitstijgen kan. Een vermogen of een bijzondere eigenschap, die diep in een mens verborgen ligt.

Als wij besef krijgen van dit uitzonderlijke vermogen en dit in onszelf aan het licht brengen, dan dienen we diep in het eigen wezen af te dalen, tot in de kern van ons wezen, van ons zijn. Die kern wordt op vele wijzen beschreven, bijvoorbeeld als roos, zaadkorrel of lotus.

Gnostici en rozenkruisers gebruiken vaak het begrip *geestvonk*. De geestvonk is een vonk van het volmaakte goddelijke licht, het licht van de geest, waarvan gnosis een aspect is. Geleid door dit licht kan een mens zijn diepste zelf leren kennen en zijn ware bestemming gaan begrijpen. Uit deze kleine goddelijke kern in een mens kan de geestmens herboren worden.

Volgens het Evangelie naar Johannes zijn wij in oorsprong kinderen van God. Het terugkeren naar dat kind zijn, niet in theorie maar in werkelijkheid, dat is het kenmerkende mysterie van het gnostieke christendom. Het is een innerlijk herscheppingsproces, een weer tot wasdom komen. Gnostieke scholen van alle tijden hebben dit hun leerlingen onderwezen.

Ook de *School van het Gouden Rozenkruis* staat in deze traditie. De stichters van deze school, *J. van Rijckenborgh* en *Catharose de Petri*, hebben veel authentieke gnostieke teksten en geschriften voorzien van een toelichting. Zij vormen een bron van wijsheid, die behulpzaam kan zijn op de zoektocht naar de zin van het leven.

Roos-en-kruis

Het symbool roos-en-kruis verbeeldt de mens die gericht is op zijn uiteindelijke bestemming: de terugkeer naar zijn goddelijke oorsprong. De horizontale balk van het kruis verwijst naar het leven in deze wereld, een leven dat wij zo goed kennen. De verticale balk verwijst naar de instroming van het gnosielicht. Op het ontmoetingspunt van de beide balken ontvouwt zich de roos. Het is het symbool van de geestvonk in ons hart.

Wie positief op deze roep reageert, gaat zich innerlijk op deze verticale stroom richten. Dit schept de mogelijkheid de roos tot volle bloei te brengen en zo – als mens – zijn ware bestemming te realiseren.

Als de roos, de geestvonk, ontwaakt door het aanrakende geestelijke licht, ervaren wij dit als een innerlijk heimwee. Dit heimwee is een verlangen naar gnosis en de verwerkelijking ervan vraagt om onze medewerking. Een mens die dit ervaart, zal zijn leven willen aanpassen aan wat hij nu van binnenuit als *waar* heeft leren ervaren.

Dit is een heel persoonlijk proces. Niemand kan voor een ander bepalen hoe hij deze weg moet gaan. Eenieder kan zijn waarheid alleen in het eigen wezen vinden en herkennen. Hij zal die weg in zijn eigen tempo, op zijn eigen tijd en met zijn eigen mogelijkheden gaan.

Als een mens zichzelf leert kennen, leert hij *het Al* kennen (zoals dit in het Evangelie van Thomas genoemd wordt), beginnend met de grootsheid en de samenhang van alle leven. Zo'n mens zal zich kunnen verwonderen, ook over de mogelijkheden van een eigen groeiproces en de harmonische perspectieven in het verschiet.

Het symbool van de roos en het kruis bevat ook de oorspronkelijke betekenis van het woord religie, dat is: opnieuw verbinden. De ziel wordt opnieuw verbonden met de goddelijke kracht, de bevrijdende kracht die een andere wereld toebehoort.

Waar vinden wij het 'woord' dat orde schept in onze chaos, waardoor de innerlijke mens kan opstaan? Aanvankelijk door die leer te zoeken waarin gnosis de woorden verlicht, omdat zij getuigen ván die gnosis. Gnosis, de kennis die noodzakelijk is om tot een innerlijke vernieuwing te komen. Om van onwetendheid te komen tot de verlichtende staat van een in de mens zelf verkregen vermogen tot kennis, als een gids die de weg wijst. Uit onze chaos van nog niet begrijpen zien wij uit naar gnosis, naar de bron van kennis waaruit nieuw en helder inzicht kan ontstaan.